

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta

Bakalářská práce

SPORTOVNÍ KYNOLIE JAKO VOLNOČASOVÁ AKTIVITA

Autor práce: Lucie Točíková

Vedoucí práce: doc. MgA. Stanislav Suda, Ph.D.

Studijní program: Vychovatelství (PS)

2022

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

30. března 2022

.....

Lucie Točíková

Mé poděkování patří doc. MgA. Stanislavu Sudovi, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval.

Obsah

Úvod	5
1 Teoretická část	8
1.1 Etologie psa	8
1.2 Charakteristika sportovní kynologie a její organizace na území ČR	8
1.3 Volný čas.....	10
1.4 Disciplíny sportovní kynologie	11
1.4.1 Disciplína A – pachové práce	11
1.4.2 Disciplína B – poslušnost	12
1.4.3 Disciplína C – obrana	14
1.5 Zkušební řády sportovní kynologie	15
1.5.1 Národní zkušební řád (NZŘ)	16
1.5.2 Mezinárodní zkušební řád (IGP).....	17
1.5.3 Zkušební řád ovladatelnosti a základní upotřebitelnosti psů Kynologické jednoty ČR Brno.....	17
1.6 Tábor talentované mládeže.....	18
2 Praktická část.....	20
2.1 Cíle praktické části	20
2.2 Výzkumné otázky	20
2.3 Metody a techniky sběru dat	20
2.4 Etické aspekty výzkumu	21
2.5 Charakteristika výzkumného souboru	22
2.6 Průběh sběru dat a zpracování dat	24
2.7 Vlastní výzkumné šetření.....	25
2.8 Výsledky výzkumného šetření	30
Diskuse.....	32
Závěr	36
Seznam použitých zdrojů	37
Seznam příloh	39
Příloha.....	40
Abstrakt.....	45
Abstract	46

Úvod

Mezi komunitou „pejskařů“ se za poslední desetiletí stala jistým fenoménem sportovní kynologie. Široké veřejnosti je známý pojem kynologie, který si často spojí nezainteresovaní jedinci s výcvikem psů u policie či armády. Kynologie se ale neorientuje pouze na výcvik psů u bezpečnostních složek, ale i na jejich sportovní využití. Jako taková zahrnuje více oborů, než jen zmíněný výcvik. Patří sem i canisterapie, která se zaměřuje na využití psů při léčbě nemocných osob, nebo myslivost a mnoho dalších činností se psy. Z velmi širokého užití kynologie se v bakalářské práci zaměřím pouze na odvětví sportovní kynologie. Sportovní kynologie se orientuje na všestranný výcvik psů, především na jejich ovladatelnost. Stále častěji se lze setkat s tím, že majitelé psů chtějí využít svůj volný čas k výcviku svého psa. Tím se stala sportovní kynologie společně s dalšími sporty pro psy a jejich pány poměrně rozšířeným koníčkem.

Je velice důležité vzít v potaz, že u tohoto koníčku hraje významnou roli živý tvor, přesněji tedy pes domácí (*Canis lupus familiaris* Linnaeus, 1758), a proto nelze tuto aktivitu omezit pouze na čas tréninku, jako tomu může být u jiných koníčků. Kynologie nezahrnuje pouze tréninky, ale také péči, socializaci a výchovu psa, což je často mnohem náročnější proces než samotný výcvik a práce se psem. Je také třeba vzít v potaz finanční náročnost tohoto koníčku – sportovní výstroj, krmivo, doplňky stravy, veterinární péče a další nezbytnosti, které jsou poměrně nákladné.

Kynologické sporty neslouží pouze k tomu, aby byl pes lépe ovladatelný, ale jde tu z velké části o budování vztahu mezi člověkem a psem, vzájemného poznávání se a učení se společnému soužití, respektu a lásce. Karel Hartl ve své knize uvádí jeden velice důležitý fakt, a to: „Každý člověk se může stát majitelem psa, ale ne každý jeho dobrým psovodem.“¹ V dnešní době se lze bohužel stále častěji setkat s tím, že psovod má svého psa jako nástroj k úspěchu a zisku peněz z jeho potomků, štěňat. Mnohdy chce po svém „čtyřnohém parťákově“ enormní výkony a klade na něj velmi vysoké nároky bez ohledu na jeho zdraví a potřeby.

¹ HARTL, K. *Člověk a pes*, s. 44.

„Nezřídka jsou někteří majitelé psů či psovodi schopni v honbě za úspěchem používat způsoby výcviku, které nemají daleko k týrání zvířat.“²

Výcvik psů jakéhokoli zaměření, ať se jedná o sportovní či služební sféru, je velmi rozmanitý, náročný a dlouhodobý proces. K dispozici je mnoho metod a přístupů k výcviku psa, ve kterých je mnohdy velice náročné se zorientovat. Jejich užití je ještě náročnější a aplikování do praktického výcviku s sebou častokrát nese mnoho nezdarů, kterých je potřeba se nezaleknout. Prioritou každého dobrého a úspěšného psovoda by mělo být, aby ke svému psu přistupoval individuálně a volil metody a přístupy tak, jak to danému psímu svěřenci nejlépe vyhovuje. Tuto myšlenku shrnuje ve své knize i Hrušovský větou: *„Je třeba mít na paměti, že každý pes vyžaduje individuální přístup a vhodnou formu uplatňování některé z metod výcviku.“³* Je nutné si uvědomit, že se jedná o práci s živým tvorem, který má svou psychiku, emoce a není to stroj, proto je potřeba s ním vhodně pracovat a jednat s patřičným respektem a úctou.

Zásadním pojmem v kontextu sportovní kynologie, a tedy i v předložené práci, je psovod. Psovod byl dříve chápán jako vůdce psa u policie, pohraniční strážce či armády. V dnešní době je tento termín užíván v širším pojetí a za psovoda je považován každý člověk, který se systematicky věnuje výcviku.

Na sportovní kynologii lze nahlížet i v souvislosti s jejím využitím pro naplnění volného času. To bylo také hlavním důvodem, proč jsem se rozhodla zaměřit svou bakalářskou práci na téma sportovní kynologie. Navíc se již od útlého dětství věnuji sportovnímu výcviku psů a předvádění psů na výstavách („dog handling“), kde se hodnotí primárně jejich exteriér a estetická kvalita pohybu. V pozdějším věku jsem se, po vzoru svých rodičů, začala věnovat i chovu psů, přesněji chovu pracovního a služebního plemene belgický ovčák malinois. Současně také pomáhám s výcvikem, socializací a převýchovou psů na kynologickém cvičišti. Tento sport považuji za atraktivní a nevšední, a to i pro širokou veřejnost. Za tento fakt z velké části může pravděpodobně disciplína C, tedy obrana, která je pro lajka a nezasvěceného člověka líbivá a fascinující. Zákusy, dynamika, razance a chtivost, kdy pes na povel zadržuje figuranta, nenechá sedět v klidu téměř nikoho.

² MACH, L. *Šťastný pes aneb cvičíme hlavou*, s. 17.

³ HRUŠOVSKÝ, J. a kol. *Pes a jeho výcvik*, s. 163.

Literatura z posledních čtyřiceti let věnovaná tématu sportovní kynologie se zaměřuje především na trénink a metody práce se psy a méně na rozbor vztahu člověka a psa. Podobně opomíjené je vnímání této aktivity v různých kontextech života člověka. Jozef Hrušovský⁴ a Karel Hartl⁵ popisují ve svých knihách převážně původ a anatomii psa, dále náplň a metody tréninků. Samotný vztah mezi psovodem a psem zde není více do hloubky rozebrán, což může být dáno dobou, kdy knihy vznikly. V 80. letech se vztahu nepřikládal takový význam jako dnes. Důležitost vztahu při výcviku zmiňuje alespoň částečně ve své knize Ladislav Mach.⁶ Ve své publikaci také naráží na problematiku agresivního chování trenérů a majitelů psů při výcviku.⁷ O tomto tématu bude pojednáno v praktické části bakalářské práce, kde jsem se mimo jiné zaměřila na vztah respondentů – psovodů k jejich psům. Pro vymezení pojmu volný čas byly použity knihy od Jiřiny Pávkové⁸ a Mojmíra Vážanského⁹, jejichž pohledy jsem porovnála a uvedla v příslušné podkapitole.

Předložená bakalářská práce je rozdělena do dvou hlavních kapitol, v první představuji stěžejní informace o sportovní kynologii, volném času, jednotlivých disciplínách sportovní kynologie, zkušebních řádech uznávaných v České republice, táborech talentované mládeže a o kynologických svazech a organizacích.

V praktické části, totiž ve druhé kapitole, se zaměřím na kvalitativní výzkum, který bude veden formou polostrukturovaných rozhovorů se psovody. Jak již bylo naznačeno, sportovní kynologie vyžaduje nemalé množství času, ale i finančního zázemí. Přesto se stává vyhledávanou formou koníčku širšího okruhu lidí. Stěžejní otázkou mé práce se stalo zjištění příčin, proč si lidé volí zrovna tento sport jako náplň svého volného času, jak vnímají svůj vztah ke psu, jaká je jejich motivace a jak vnímají sportovní kynologii v kontextu volného času. Data ve výzkumné části byla získávána za pomoci polostrukturovaných rozhovorů se psovody.

⁴ Tamtéž.

⁵ HARTL, K. *Člověk a pes*.

⁶ MACH, L. *Šťastný pes aneb cvičíme hlavou*.

⁷ Srov. tamtéž, s. 17.

⁸ PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*.

⁹ VÁŽANSKÝ, M. *Základy pedagogiky volného času*.

1 Teoretická část

1.1 Etologie psa

O psu (*Canis lupus familiaris*) se říká, že je nejlepším a nejuvěrnějším přítelem člověka. Pes je velice inteligentní zvíře a mnoho lidí si bez jeho společnosti nedokáže představit svůj život a vnímá jej jako člena rodiny. Pes je učenlivý, chytrý a přizpůsobivý tvor. Díky své dobré paměti se velice dobře učí a je pro kladné vlastnosti lidmi využíván v mnoha směrech. Psi jsou využíváni k ochraně majetku, práci u policie a v armádě, k detekci škůdců nebo výbušnin, pasení stád, při myslivosti, jako společníci při sportovních aktivitách, k léčbě nemocných osob v rámci canisterapie nebo nejčastěji jako domácí mazlíčci. I přes velice masivní technologický rozvoj je pes v mnoha sférách nepostradatelný a nenahraditelný, a to ani moderními technologiemi či sebelepším vzděláváním lidí. Jako příklad můžeme uvést vyhledávání ztracených osob, drog či výbušnin za pomoci jejich výborně vyvinutého čichu.

Vzhledem k faktu, že pes je živá bytost, se s jeho pořízením neodmyslitelně pojí i nezbytná péče, kterou nelze zanedbávat. Pokud psu dáme vše potřebné, vytvoří si k nám pevné citové pouto a dokáže nám naši péči láskyplně vracet svou oddaností. Bude nám psychickou podporou, kamarádem, parťákem i ochráncem.

Hartl v knize uvádí, že pes dříve pomáhal člověku v boji s jinými šelmami a jinými lidskými tlupami. Poté, co si člověk ochočil mláďata divokého tura, ovcí, koz a dalších zvířat, musel je pást a s tím souviselo i hlídání těchto zvířat, aby nedocházelo k útokům divokých šelem. V tom mu pomáhal právě potomek vlka, tedy pes. Člověk má psa po svém boku již od pradávna a využívá jej pro svůj prospěch v mnoha směrech. Tento obdivuhodný tvor mu je tedy velice nápomocný a užitečný.¹⁰

1.2 Charakteristika sportovní kynologie a její organizace na území ČR

Sportovní kynologie je jeden z kynologických sportů, který se zaměřuje na všestranný výcvik psů ve třech disciplínách, a to pachové práce – A, poslušnost – B

¹⁰ Srov. HARTL, K. *Člověk a pes*, s. 1.

a obrana – C.¹¹ Ve výjimečných případech je u zkoušek přidružen ještě oddíl, který je zaměřen na speciální cviky. Speciálním cvikem může být například chůze po nestandardním povrchu, jako je třeba plachta.¹² Cílem sportovní kynologie je, aby byl pes po absolvování výcviku ovladatelný a schopný složit zkoušky nebo se mohl účastnit závodů. V České republice je na výběr ze tří zkušebních řádů: Národního zkušebního řádu, Mezinárodního zkušebního řádu a Zkušebního řádu ovladatelnosti a základní upotřebitelnosti psů Kynologické jednoty ČR Brno. Je důležité podotknout, že je možné skládat zkoušky a účastnit se závodů po vzoru všech těchto řádů. Psovod se tedy nemusí rozhodnout pouze pro jeden a nemusí si mezi jednotlivými řády volit. Je možné se se svým psem také zaměřit na jednu ze zmíněných disciplín, ve které vyniká a má pro ni vlohy, a specializovat se tím primárně buď na stopy, nebo na obrany. Poté dvojice psovoda a psa svou sportovní kariéru směřuje cíleně k úspěchům v dané disciplíně.¹³

Zkušební řády nám přesně definují podmínky dané zkoušky, jak mají cviky vypadat, v jakém pořadí mají být prováděny, co je povoleno a co naopak povoleno není. Splnění určitého druhu nebo stupně zkoušky je podmíněno minimálním počtem získaných bodů a u některých plemen psů jsou zkoušky dokonce nezbytné pro řádné zařazení jedince do chovu. Je tomu tak například u německých ovčáků. Tato podmínka u daného plemene do jisté míry zaručuje zachování určitých povahových rysů a jejich následné předávání na další generace.¹⁴

V rámci sportovní kynologie se psovod v České republice může se svým psem účastnit závodů na mnoha úrovních od menších soutěží až po mistrovství republiky. Na mezinárodní půdě je možno absolvovat závod jako je mistrovství světa, a to jako dvojice psovoda a psa a také jako člen družstva, a tím reprezentovat svou zem. Podmínky závodů a soutěží vždy vycházejí z požadavků daného zkušebního řádu.

¹¹ Srov. Českomoravská kynologická unie. *Sportovní kynologie* [online]. 2010. [cit. 2022–03–09]. Dostupné z: WWW: <<https://www.cmku.cz/cz/detail-clanku/sportovni-kynologie-82>>.

¹² Srov. Cz–pes. *Zkušební řád ovladatelnosti a základní upotřebitelnosti* [online]. 2001–2013. [cit. 2022–03–09]. Dostupné na: WWW: <<http://www.cz-pes.cz/zkusebni-rad-zop-zup.php>>. ISSN 1801-920X.

¹³ Srov. Českomoravská kynologická unie. *Sportovní kynologie* [online]. 2010. [cit. 2022–03–09]. Dostupné z: WWW: <<https://www.cmku.cz/cz/detail-clanku/sportovni-kynologie-82>>.

¹⁴ Srov. Český klub německých ovčáků. *Podmínky chovnosti* [online]. 2020. [cit. 2022–03–15]. Dostupné z: WWW: <http://www.ceskyklub-no.cz/podminky-chovnosti_12>.

Sportovní kynologie je v České republice zaštiťována dvěma organizacemi. Jedná se o Český kynologický svaz (ČKS) a o Moravskoslezský kynologický svaz (MSKS). Jak již názvy napovídají, záleží zde na územní působnosti.¹⁵ Oba svazy spadají do Českomoravské kynologické unie (ČMKU) a Mezinárodní kynologické federace (FCI). ČMKU by se dala nazvat mateřskou organizací české kynologie spadající pod FCI, která sídlí v Belgii a zabývá se chovem psů a kynologií obecně.¹⁶

Každý psovod, který chce skládat zkoušky a účastnit se závodů, se musí se svým psem řádně zaregistrovat do základní kynologické organizace (ZKO). Členství v ZKO je podmíněno placením každoročního poplatku. Na základě dalších podmínek stanovených jednotlivými základními kynologickými organizacemi mohou být další podmínkou povinné brigády či jiné činnosti. ZKO nejsou určeny výhradně pro psovody se závodními ambicemi. Je možné, aby se do nich zaregistroval jakýkoli milovník psů, který má zájem se svým psem trénovat, rozvíjet sportovní potenciál psa a učit se novým věcem.¹⁷

1.3 Volný čas

Vážanský ve své knize uvádí dva hlavní směry v chápání termínu volný čas. Prvním je negativní pojetí volného času. Volný čas v tomto smyslu znamená zbývající dobu, která zbyde po odečtení pracovních či studijních povinností, splnění povinností v domácnosti a po uspokojení základních fyziologických potřeb. Oproti tomu pozitivní pojetí volného času je založeno na tom, že jedinec má prostor pro své záliby a koníčky. V pozitivním pojetí volného času si jedinec se svým časem nakládá zcela svobodně. Může se seberealizovat dle svého uvážení a preferencí, aniž by byl do něčeho nucen.¹⁸

Pávková uvádí, že volný čas je doba, kdy si člověk svobodně volí činnosti, které ho baví a naplňují, které chce zkrátka dobrovolně dělat, i když nemusí.

¹⁵ Srov. Českomoravská kynologická unie. *Sportovní kynologie* [online]. 2010. [cit. 2022–03–09]. Dostupné z: WWW: <<https://www.cmku.cz/cz/detail-clanku/sportovni-kynologie-82>>.

¹⁶ Srov. Webfordog. *Vysvětlení pojmů* [online]. [cit. 2022–03–01]. Dostupné na WWW: <<https://www.webfordog.cz/clanky/vysvetleni-pojmu/34-co-je-to-fci/>>.

¹⁷ Srov. Českomoravská kynologická unie. *Sportovní kynologie* [online]. 2010. [cit. 2022–03–09]. Dostupné z: WWW: <<https://www.cmku.cz/cz/detail-clanku/sportovni-kynologie-82>>.

¹⁸ Srov. VÁŽANSKÝ, M. *Základy pedagogiky volného času*, s. 29–30.

Činnosti, které si člověk vybere, jsou pro něj příjemné, přinášejí mu potěšení a radost. Člověk za pomoci aktivit vykonávaných v rámci volného času rekreuje, odpočívá, nabírá nové síly, zažívá zábavu a skrze volný čas dochází k osobnímu rozvoji jedince. Neodmyslitelným prvkem volného času jsou zájmové činnosti, tedy koníčky a hobby. Do volného času patří i časy ztrátové, tedy doba, kterou například strávíme cestou na zájmovou činnost či čekáním ve frontě u pokladny.¹⁹

Jako opak volného času uvádí Pávková dobu, kdy člověk musí vykonávat činnosti bez ohledu na to, jak je vnímá, zda mu jsou příjemné či nikoli, to jsou tzv. povinnosti. Jako příklad zmiňuje pracovní činnost v zaměstnání, uspokojování základních biologických potřeb nebo péči o domácnost.²⁰

Prostřednictvím volného času člověk odpočívá a je schopen alespoň po určitý čas směřovat svoji pozornost do činností, které jsou pro něj atraktivní a uvolní při nich své vnitřní napětí. Poté je schopen lépe vykonávat své povinnosti, celkově se odreaguje a získá novou energii.

1.4 Disciplíny sportovní kynologie

1.4.1 Disciplína A – pachové práce

Cílem pachové práce nebo jiným slovem „stopy“ je, aby pes za pomoci svého perfektně vyvinutého čichu následoval pachovou stopu pokladenou na zem. Stopa může být připravena samotným psovodem a nebo pomocníkem – kladečem. Následně má pes za úkol pachovou stopu sledovat a vyhledat v ní ponechané předměty a řádně je označit zalehnutím nebo jiným cvikem, který je dle zkušebního řádu povolen.²¹

Stopa může být různého stáří a délky, dále se stopy liší počtem lomů, ostrostí úhlů lomů, počtem ponechaných předmětů nebo povrchem, na kterém se vypracovávají.²² Všechny tyto parametry jsou předem dány zkušebním řádem a úrovní zkoušky nebo závodu, na který se daná dvojice psovoda a psa připravuje.

¹⁹ Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 11–12.

²⁰ Srov. tamtéž, s. 11–12.

²¹ Srov. Sportovní-kynologie. *Stopa-pachové práce* [online]. 2021. [cit. 2022-03-09]. Dostupné na: WWW: <<https://www.sportovni-kynologie.cz/sportovni-kynologie/stopa-pachove-prace/>>.

²² Srov. HARTL, K. *Člověk a pes*, s. 58.

„Aby se projevily rozdíly ve vycvičenosti jednotlivých psů, stopy se ztěžují nejen počtem lomů a předmětů, ale i přísnějším posuzováním.“²³

Každý psovod by měl mít povědomí o vlivech, které působí na pachovou stopu. Hrušovský ve své knize uvádí hned několik faktorů, které stopu ovlivňují: tlak vzduchu, teplota, vlhkost, proudění vzduchu, stáří stopy, struktura a další vlastnosti půdy.²⁴ Stejně vlivy působící na pachovou stopu zmiňuje i Mach.²⁵

S nácvikem pachových prací se začíná od útlého věku štěněte, ideálně od sedmi nebo osmi týdnů věku psa. Je mnoho metod a způsobů, jak se psem začít stopovat. Vždy by se mělo u štěňat jednat o zábavný a hravý způsob nikoli o silový nátlak či dokonce nucení. Vhodnou metodou může být například stopa ve tvaru pachového čtverce plného pamlsků, rovná krátká stopa, krátká stopa s oblouky či rozhazování pamlsků do trávy.²⁶ Dále se trénink ztěžuje, pachové stopy se prodlužují a nechávají se před jejich vypracováním déle vychladnout – to znamená, že se prodlužuje čas před vypracováním stopy, poté co je stopa kladečem či psovodem připravena.²⁷

Při zkouškách a závodech rozhodčí pečlivě sleduje práci psa a psovoda na stopě. Hodnotí koncentraci a přesnost psa při práci, tempo pohybu po stopě, označení nalezených předmětů, a také zda musí psovod psa opakovaně při vypracovávání stopy podporovat povely.²⁸

Mezi kynology je tato disciplína často nazývána disciplínou „královskou“. Toto označení vychází z její náročnosti. Psovod musí být při jejím nácviku trpělivý, pečlivý, důsledný a jeho práce se psem musí být konzistentní.

1.4.2 Disciplína B – poslušnost

Poslušnost je všeobecně považována za nejdůležitější disciplínu kynologie. Každý pejskař by měl mít u svého „čtyřnohého svěřence“ alespoň minimální základy poslušnosti. Za nejdůležitější cvik je bráno přivolání, při kterém má pes na povel

²³ MACH, L. *Šťastný pes aneb cvičíme hlavou*, s. 489.

²⁴ Srov. HRUŠOVSKÝ, J. a kol. *Pes a jeho výcvik*, s. 134–139.

²⁵ Srov. MACH, L. *Šťastný pes aneb cvičíme hlavou*, s. 493.

²⁶ Srov. tamtéž, s. 498–511.

²⁷ Srov. HARTL, K. *Člověk a pes*, s. 58.

²⁸ Srov. Cz–pes. *Zkušební řád pro sportovní výcvik psů v České republice* [online]. 2002. [cit. 2022–03–09]. Dostupné na: WWW: <<http://www.cz-pes.cz/zkusebni-rad-nzr.php>>. ISSN 1801-920X.

zanechat všech aktivit a bez prodlení rychle přiběhnout ke svému psovodovi. Právě tento cvik může být i „zachránce“ psího života, třeba v situaci, kdy pes běží do vozovky a hrozí srážka s vozidlem. Toto tvrzení ve své knize potvrzuje i Mach. „*Přivolání bychom měli naučit každého psa, bez ohledu na to, zda se s ním budeme později věnovat organizovanému výcviku či nikoli.*“²⁹ Celkově vzato, život s vycvičeným a poslušným psem je mnohem příjemnější a pohodovější, než se psem bez sebemenšího výcviku.

U všech disciplín sportovní kynologie se v ideálním případě pracuje se psem od štěněte. Právě v tomto věku je pes na člověku nejvíce závislý, a tak je výcvik snazší. V pozdějším věku, obzvláště v období, kdy pes prochází pubertou, je výcvik mnohdy velice náročný. Psi v tomto věku zkouší posouvat hranice svého postavení a častokrát jsou vůči člověku velice tvrdohlaví.³⁰

Cílem poslušnosti ve sportovní kynologii je, aby pes zvládal všechny cviky dané zkušebním řádem a to dostatečně rychle, energicky, radostně a přesně. Poslušnost není jednotvárná. Stěžejní náplní poslušnosti jsou základní cviky – chůze u nohy různého tempa, obraty v pohybu i na místě, polohy – sedni, lehni vstaň či odložení psa za pochodu v různých polohách.³¹ Dále sem náleží i překonávání překážek skokem či šplhem. Překážky, které jsou psem překonávány, musí splňovat dané normy a ty vždy určuje zkušební řád. Ten udává požadavky na kontrolu výšky, šířky, sklonu a dalších parametrů překážek a tím je zajištěna bezpečnost psa.³²

Dalším ze cviků poslušnosti je přinášení předmětů, tzv. aport. Aport může být prováděn klasicky odhozením předmětu a jeho následným přinesením, nebo může být také hozen přes překážku. Poté je úkolem psa překážku překonat a daný předmět přinést zpět svému psovodovi. Podoba a váha aportu se může lišit v závislosti na zkušebním řádu a úrovni zkoušky či závodu.³³

Během poslušnosti je vyžadováno, aby pes nevykazoval známky bázlivého chování. Z projevu psa musí být cítit harmonie, radost, energie a chuť do práce.

²⁹ MACH, L. *Šťastný pes aneb cvičíme hlavou*, s. 40.

³⁰ Srov. tamtéž, s. 39.

³¹ Srov. tamtéž, s. 159.

³² Srov. HARTL, K. *Člověk a pes*, s. 54–56.

³³ Srov. MACH, L. *Šťastný pes aneb cvičíme hlavou*, s. 212.

Takové chování psa je vyžadováno při všech zkouškách a závodech bez ohledu na to, o jaký zkušební řád se jedná.³⁴

1.4.3 Disciplína C – obrana

Na začátek podkapitoly, kde bude podrobněji rozepsána disciplína obran, považují za velice důležité stručně vysvětlit a objasnit, jak a proč pes zadržuje pomocníka zvaného figurant. Při sportovní kynologii se v žádném případě nejedná o budování a posilování agrese psa vůči člověku. Při sportovním výcviku je využíván vrozený kořistnický pud psa a jeho hravost.³⁵ Pes obranu vnímá jako formu zábavy a hry. Při závodech a zkouškách je prudce odmítán jakýkoliv projev agresivního chování vůči člověku. V průběhu obran je vyžadována poslušnost psa vůči psovodovi, pes musí být vždy pomocí povelů dobře ovladatelný.³⁶

Při obranách je úkolem psa na povel vyhledat figuranta, označit jej štěkáním a následně ho zadržet. Figurant má na sobě vždy oblečený speciální ochranný oblek a na ruce umístěný rukáv, do kterého pes směřuje své zákusy.³⁷

Rozhodčí posuzuje chování psa, přesnost, razanci, kvalitu, pevnost a plnost zákusů, poslušnost psa vůči psovodovi a rychlost výkonů.³⁸ Pořadí cviků a to, jak mají být jednotlivé cviky prováděny, je uvedeno v příslušných zkušebních řádech.

K nácviku této disciplíny je nutná pomoc další minimálně jedné osoby, totiž zmíněného figuranta. Ve sportovní kynologii musí projít figurant zkouškou a poté může oficiálně figurovat na zkouškách a závodech. Touto kvalifikací se předchází vedení výcviku nekompetentní osobou bez potřebných znalostí, dovedností a zkušeností. Vzhledem k povaze disciplíny je velice důležité, aby byl figurant dostatečně kompetentní k výkonu této činnosti, a tím se předešlo zraněním psa či člověka. Nesprávný výcvik nemusí psa poznamenat pouze po fyzické stránce zraněním, ale i po stránce psychické. Na kvalitu a úspěšnost tréninku má velký vliv

³⁴ Srov. Schäpermeier, W.; Diegel, G. et al. *Mezinárodní zkušební řád pro sportovní výcvik psů* [online]. 2019. [cit. 2022-03-09]. Dostupné na: WWW:

<<https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=http%3A%2F%2Fwww.msks.cz%2Fwcd%2Fdocs%2Fzkusebni-rady%2Ffigp-plna-verze-pro-web-final-2019.docx&wdOrigin=BROWSELINK>>.

³⁵ Srov. Českomoravská kynologická unie. *Sportovní kynologie* [online]. 2010. [cit. 2022-03-09]. Dostupné z: WWW: <<https://www.cmku.cz/cz/detail-clanku/sportovni-kynologie-82>>.

³⁶ Srov. MACH, L. *Šťastný pes aneb cvičíme hlavou*, s. 307.

³⁷ Srov. HRUŠOVSKÝ, J. a kol. *Pes a jeho výcvik*, s. 327.

³⁸ Srov. MACH, L. *Šťastný pes aneb cvičíme hlavou*, s. 307.

psovod a neméně vlivný je zde i figurant. Má-li psovod smůlu a narazí na špatného figuranta, tak i ze psa, který měl velký potenciál pro obranu, se může stát podprůměrný obranář. Častokrát tato situace končí zkažením psa, demotivací psovoda a velkým zklamáním. Špičkový figurant je naopak schopen i z povahově průměrného psa udělat výborného a razantního obranáře. Mach ve své knize také naráží na skutečnost, že ani figurant po absolvování figurantské zkoušky není zárukou kvality a nemusí být vůči psům dostatečně empatický.³⁹ Je velice důležité, aby figurant uplatňoval individuální přístup ke každému psovi a podle toho volil vhodné metody výcviku.

S výcvikem poslušnosti i pachové práce se začíná od útlého věku psa a není tomu jinak ani u obran. Výcvik začíná taháním se o hadr a hrou s různými předměty, do kterých se štěně zakusuje. Z počátku není potřeba pomoc figuranta a psovod zvládá nácvik obran sám.⁴⁰ V pozdějším věku psa a další fázi tréninku je již pomoc figuranta nezbytná.

Jediné období, kdy se doporučuje nácvik obran přerušit, je v době kolem tří až osmi měsíců stáří, kdy štěně mění mléčný chrup za chrup trvalý, a zohledňuje se tak citlivost dásní. Díky bolesti, která by mohla být při zákusech způsobena, by mohlo dojít ke zrazení psa.

1.5 Zkušební řady sportovní kynologie

V České republice jsou uznávány celkem tři zkušební řady sportovní kynologie – Národní zkušební řád (NZŘ), Mezinárodní zkušební řád (IGP – Internationale Gebrauchshunde Prüfungsordnung) a Zkušební řád ovladatelnosti a základní upotřebitelnosti psů Kynologické jednoty ČR Brno.⁴¹ Všechny tyto řady jsou si podobné, ale určité odlišnosti zde nalezneme.

Zkušební řady nám přesně definují podoby jednotlivých zkoušek, pořadí a správné provedení jednotlivých cviků, uvádí se v nich, co je povoleno, co je zakázáno nebo jaké jednání a chyby vedou k diskvalifikaci účastníků.

³⁹ Srov. tamtéž, s. 330–331.

⁴⁰ Srov. Sportovní-kynologie. *Obrana* [online]. 2021. [cit. 2022–03–09]. Dostupné na: WWW: <<https://www.sportovni-kynologie.cz/sportovni-kynologie/obrana/>>.

⁴¹ Srov. Českomoravská kynologická unie. *Sportovní kynologie* [online]. 2010. [cit. 2022–03–09]. Dostupné z: WWW: <<https://www.cmku.cz/cz/detail-clanku/sportovni-kynologie-82>>.

K diskvalifikaci například dojde, když pes opustí prostor, kde se závod nebo zkouška pořádá a psovod jej již nedokáže za pomoci maximálně tří povelů přivolat zpět. Dalším důvodem může být agresivita psa vůči člověku či jinému psovi. Při disciplíně obran může dojít ke kousnutí figuranta mimo ochranný oblek. Tento prohřešek je vážným důvodem k diskvalifikaci. Dále je v řádu přesně definován minimální věk psa, který musí být splněn, aby mohl být pes připuštěn ke zkoušce. Ve zkušebních řádech je uvedeno, zda je zkouška podmíněna složením jiné zkoušky nižšího stupně. Pro lepší přehlednost je na konci zkušebních řádů příloha, kde jsou nákresy tvarů všech stop a obrázková schémata k ujasnění cviků.⁴²

1.5.1 Národní zkušební řád (NZŘ)

Národní zkušební řád, jak již název napovídá, je záležitostí území České republiky. Stěžejní částí řádu jsou tříoddílové zkoušky, tedy zkoušky obsahující všechny tři disciplíny sportovní kynologie. Jedná se o zkoušky ZM (zkouška základního minima), ZVV1, ZVV2 a ZVV3 (zkouška všestranného výcviku). Dále lze po vzoru tohoto řádu složit zkoušky speciálního výcviku: ZPS1, ZPS2 (zkouška psa stopaře) a ZPO1, ZPO2 (zkouška psa obránáře). Tvůrci řádu nezapomněli ani na malá plemena psů, pro která jsou zde speciálně uzpůsobené zkoušky. Přesněji se jedná o ZMMP (zkouška základního minima malých plemen), ZMP1, ZMP2, ZMP3 (zkouška malých plemen), ZMPO (zkouška malých plemen psa obránáře). Poslední zkoušky, které lze po vzoru NZŘ absolvovat, jsou ZZO (zkouška základní ovladatelnosti), ZZO1, ZZO2 a ZZO3 (zkouška poslušnosti).⁴³ Číslo za zkratkou zkoušky definuje její náročnost. Čím vyšší číslo je zde uvedeno, tím je zkouška náročnější a složitější na splnění.

⁴² Srov. Schäpermeier, W.; Diegel, G. et al. *Mezinárodní zkušební řád pro sportovní výcvik psů* [online]. 2019. [cit. 2022-03-09]. Dostupné na: WWW:

<<https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=http%3A%2F%2Fwww.msks.cz%2Fwcd%2Fdocs%2Fzkusebni-rady%2Ffig-plna-verze-pro-web-final-2019.docx&wdOrigin=BROWSELINK>>.

⁴³ Srov. Cz-pes. *Zkušební řád pro sportovní výcvik psů v České republice* [online]. 2002. [cit. 2022-03-09]. Dostupné na: WWW: <<http://www.cz-pes.cz/zkusebni-rad-nzr.php>>. ISSN 1801-920X.

1.5.2 Mezinárodní zkušební řád (IGP)

Mezinárodní zkušební řád (IGP – Internationale Gebrauchshunde Prüfungsordnung) je všeobecně nejoblíbenějším a nejrozšířenějším řádem sportovní kynologie. Mistrovství světa a další mezinárodní soutěže se konají právě po vzoru tohoto řádu, přesněji podle zkoušky IGP3, která je nejvyšší a tím zároveň i nejnáročnější zkouškou. Většina psovodů a chovatelů, kteří se chtějí věnovat tomuto sportu, vybírá štěňata právě po rodičích, kteří složili tuto zkoušku a úspěšně závodí na její úrovni.

Stejně jako v NZŘ i zde jsou třidisciplínové zkoušky složené z pachových prací, poslušnosti a obran. Jedná se o IGP-V (předzkouška), IGP1, IGP2, IGP3 a IGP ZTP (zkouška chovné způsobilosti). Všechny zkoušky tohoto zkušebního řádu jsou podmíněné složením nejzákladnější zkoušky BH-VT (zkouška doprovodného psa). Součástí mezinárodního zkušebního řádu jsou dále zkoušky GPr1, GPr2, GPr3 (zkouška pracovní upotřebitelnosti), AD (vytrvalostní zkouška), StPr1, StPr2, StPr3 (zkouška vyhledávání předmětů), FPr1, FPr2, FPr3, IFH-V, IFH1, IFH2 a IGP-FH (zkouška stopařská), SPr1, SPr2, SPr3 (zkouška obranářská), UPr1, UPr2, UPr3 a IBGH1, IBGH2, IBGH3 (zkouška poslušnosti).⁴⁴ I u tohoto řádu nám číslo za zkratkou zkoušky udává její stupeň obtížnosti.

1.5.3 Zkušební řád ovladatelnosti a základní upotřebitelnosti psů Kynologické jednoty ČR Brno

Zkušební řád ovladatelnosti a základní upotřebitelnosti psů Kynologické jednoty ČR Brno není na rozdíl od předchozích řádů zdaleka tak obsáhlý. V řádu jsou zahrnuty pouze tři zkoušky a to: ZOP (zkouška ovladatelnosti psa), ZPU-1 a ZPU-2 (zkouška pracovní upotřebitelnosti). Cílem tohoto řádu je vzbudit zájem o systematickou práci se psem u co nejširší kynologické veřejnosti a zejména u mládeže. Pozornosti by nemělo uniknout prověření psů a jejich ovladatelnosti, pracovní upotřebitelnosti a zároveň prověření předpokladů pro další výcvik.

⁴⁴ Srov. Schäpermeier, W.; Diegel, G. et al. *Mezinárodní zkušební řád pro sportovní výcvik psů* [online]. 2019. [cit. 2022-03-09]. Dostupné na: WWW:

<<https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=http%3A%2F%2Fwww.msks.cz%2Fwcd%2Fdocs%2Fzkusebni-rady%2Ffigp-plna-verze-pro-web-final-2019.docx&wdOrigin=BROWSELINK>>.

Úspěšné splnění zkoušek slouží k selekci v chovu psů v oblasti povahových vlastností.⁴⁵

1.6 Tábor talentované mládeže

Vzhledem k oboru, který studuji a při jehož studiu vznikla tato bakalářská práce, vnímám jako velice příhodné věnovat jednu podkapitolu nevšednímu letnímu táboru, který je zaměřený právě na sportovní kynologii. Tato akce, pořádaná Českým kynologickým svazem, je určena dětem a mládeži ve věku od 12 do 18 let a jejich „psím kamarádům“.⁴⁶ Účastníci se na tábor sjíždí ze všech koutů České republiky, aby zde se svými psy pilně trénovali, navázali nová přátelství, získali nové teoretické znalosti o chovu a výcviku psů, užili si dva týdny plné zábavy, a především nabyli mnoha nových zkušeností.

Tábor má dlouholetou tradici a poprvé se uskutečnil v roce 1979. Zakladatelem této mládežnické akce je Josef Zábranský. Tábor se po mnoho let uskutečňoval ve Starém Plzenci, ale od roku 2017 byla celá akce přesunuta do Poličky na Vysočině.⁴⁷

Táborový program je velice pestrý. Velkou část pobytu tráví začínající psovodi tréninky, při kterých se snaží zapracovat na nedostacích a připravit své psy na zkoušky, kterých se mohou zúčastnit na závěr pobytu. Tábor je zaměřen výhradně na sportovní kynologii, a tak se účastníci za odborného dohledu výcvikářů věnují pachovým pracím, poslušnosti a obranám. Mimo aktivit se psy se děti vypraví každý rok na několik výletů po okolí, jsou pro ně uspořádány přednášky s kynologickou tematikou jako je chov psa, veterinární péče nebo služební využití psů v bezpečnostních složkách. V programu nejsou opomíjeny ani sportovní aktivity či tradiční táborák s opékáním špekáčků a diskotéka.

Tohoto specifického letního tábora jsem se osobně se svým psem zúčastnila (a to hned čtyři roky po sobě) v letech 2012–2015. Celá akce mi přinesla mnoho

⁴⁵ Srov. Cz–pes. *Zkušební řád ovladatelnosti a základní upotřebitelnosti* [online]. 2001–2013. [cit. 2022–03–09]. Dostupné na: WWW: <<http://www.cz-pes.cz/zkusebni-rad-zop-zup.php>>. ISSN 1801-920X.

⁴⁶ Srov. VÁVRA, M. Město Starý Plzenec. *Základní kynologická organizace Starý Plzenec* [online]. 2019. [cit. 2022–03–24]. Dostupné na: WWW: <<https://www.staryplzenec.cz/volny-cas/spolky-a-sdruzeni/seznam-sportovnich-oddilu-2/zakladni-kynologicka-organizace-stary-plzenec-1016cs.html>>.

⁴⁷ Srov. tamtéž.

užitečných informací, které bych jinde získávala velmi těžko. Za velké pozitivum považuji zaměření celé akce, díky němuž se sejdou osoby se stejným zájmem a podobnými cíli. Proto je zde, na rozdíl od klasických táborů, velice jednoduché navázat přátelství a najít společná témata. Mezi účastníky je vždy milá atmosféra a navzájem si pomáhají s výcvikem, což poukazuje na to, že má celá akce smysl. Ocenit by se rozhodně dala i pestrost programu. Nejedná se pouze o samotný výcvik a péči o psa. Do programu jsou velice šikovně zakomponovány i aktivity, které se netýkají kynologie, a tak si každý účastník přijde na své. Nebojím se říci, že většina účastníků odjíždí z akce o mnoho zkušenější a čerpá ze získaných rad mnoho dalších let. Poměrně velké množství psovodů, kteří prošli tímto táborem, je nyní na vysoké úrovni a jezdí reprezentovat naši zem na mezinárodní soutěže, kde sklízí úspěchy. I v mém výzkumném šetření jsem vedla rozhovory s několika bývalými účastníky této akce, kteří potvrdili, že si po absolvování tábora odnesli mnoho rad, z kterých čerpají dodnes.

2 Praktická část

2.1 Cíle praktické části

Cílem výzkumné části této bakalářské práce je za pomoci kvalitativního výzkumu metodou rozhovorů zjistit, proč si lidé volí sportovní kynologii jako volnočasovou aktivitu. Dílčím cílem praktické části je popsat, co psovody v tomto sportu motivuje, co jim sport přináší a jak jej vnímají v kontextu volného času. V neposlední řadě se za pomoci kvalitativního výzkumu pokusím zjistit, jaký mají kynologové vztah ke svému psovi.

2.2 Výzkumné otázky

Na základě výzkumného cíle jsem si určila tyto výzkumné otázky:

Hlavní výzkumná otázka: Proč si lidé volí sportovní kynologii jako volnočasovou aktivitu?

Vedlejší výzkumná otázka č. 1: Co je největší motivací u tohoto sportu?

Vedlejší výzkumná otázka č. 2: Jak psovod vnímá sportovní kynologii v kontextu volného času?

Vedlejší výzkumná otázka č. 3: Jaký je vztah psovodů k jejich psům?

2.3 Metody a techniky sběru dat

Pro vypracování praktické části bakalářské práce byl zvolen kvalitativní výzkum, protože se pomocí něho mohu dozvědět informace o sportovní kynologii více do hloubky a získat od respondentů důvěrnější a podrobnější rozhovory. Při kvantitativním výzkumu by pro mě bylo získávání těchto informací velmi těžké, ne-li nemožné.

Kvantitativní a kvalitativní výzkum můžeme rozlišit pomocí metod, kterými byla data získávána. Pokud se zaměříme na kvalitativní výzkum, v jeho případě jsou data získávána nejčastěji za pomoci metody rozhovoru. U kvantitativního výzkumu je vhodnější metodou dotazník. Cílem rozhovoru v kvalitativním výzkumu je získání co nejvíce detailních informací o dané problematice v menším počtu respondentů na rozdíl od kvantitativního výzkumu, kde je zahrnut větší počet

respondentů.⁴⁸ Nevýhodou kvalitativního výzkumu je jeho velká časová náročnost, naopak výhodou je přímý a osobní kontakt s respondenty, který nám zajistí hlubší a přesnější informace o dané problematice.

Hendl ve své publikaci zmiňuje hlavní postupy kvalitativního výzkumu, kterými dochází ke sběru dat. Jsou to metody pozorování a dotazování.⁴⁹ Při těchto metodách je velmi důležité a nezbytné si vést deník či jinak zaznamenávat získaná data.

Hendl uvádí několik forem kvalitativního dotazování, kam patří dotazníky, které jsou složeny z pevně daných otázek. Další formou jsou volné rozhovory bez striktně daných pravidel a mnohdy s podobou volného vyprávění dotazovaného. Volné rozhovory jsou založeny na dialogu, kde je na jedné straně vypravěč a na druhé straně posluchač. Třetí formou kvalitativního dotazování je polostrukturovaný rozhovor. Hendl vnímá polostrukturované dotazování jako nevhodnější metodu kvalitativního výzkumu. Tato metoda má své zásady, ale zároveň je velice pružná a výzkumník má dostatečný prostor pro získávání potřebných dat.⁵⁰

Výzkum praktické části této bakalářské práce byl veden pomocí polostrukturovaných rozhovorů s respondenty. Shrneme-li si podstatu a hlavní rysy polostrukturovaného rozhovoru, je nezbytné zmínit pár stěžejních znaků této metody dotazování. V průběhu polostrukturovaného rozhovoru je použit okruh předem stanovených otázek či témat, které by měly během rozhovoru zaznít. Velice často ale dochází v průběhu samotného šetření k jejich změně, doplnění či úplnému vynechání, což se vždy mění dle odpovědí dotazovaných či uvážení výzkumníka.⁵¹

2.4 Etické aspekty výzkumu

Účast všech respondentů byla zcela dobrovolná a během výzkumu měl každý z dotazovaných možnost kdykoli odstoupit od rozhovoru. Mohl tak učinit slovním oznámením badateli.

⁴⁸ Srov. ŠVAŘÍČEK, R.; ŠEĎOVÁ, K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*, s. 13.

⁴⁹ Srov. HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*, s. 96.

⁵⁰ Srov. tamtéž, s. 98.

⁵¹ Srov. MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*, s. 159.

Před samotným zahájením rozhovoru jsem účastníky obeznámila s tématem bakalářské práce a bylo jim sděleno, že rozhovor bude nahráván na mobilní telefon. Se všemi účastníky proběhla domluva o tom, že audio záznamy ani reálná příjmení nebudou veřejně přístupná. Toto rozhodnutí respondentů zcela respektuji a nadále nakládám pouze s informacemi, u kterých mám souhlas k jejich dalšímu využití. Všechna získaná data sloužila pouze k tomuto výzkumu a nebudou dále použita.

Vzhledem k povaze výzkumu jsem nechala vždy na účastnících rozhodnutí, kdy a kde rozhovory proběhnou. Usuzuji, že tento počín byl vhodný a respondenti si mohli vybrat místo, které je jim příjemné a cítí se zde uvolněně. Takové prostředí může, dle mého názoru, napomoci k lepším, detailnějším, otevřenějším a upřímnějším rozhovorům.

2.5 Charakteristika výzkumného souboru

Pro kvalitativní výzkum bylo osloveno šest psovodů zabývajících se sportovní kynologií. Jejich základní charakteristiku přibližují níže připojené tabulky číslo 1 až 6. Z nich je patrné, že respondenti jsou majitelé minimálně jednoho či více psů, se kterými aktivně cvičí. Jedná se o plemena belgický ovčák malinois, německý ovčák, border kolie, labradorský retrívr a zlatý retrívr. Dotazováno bylo pět žen a jeden muž ve věku od 18 do 55 let. Všichni respondenti byli předem seznámeni s tématem bakalářské práce a telefonicky či prostřednictvím sociálních sítí byly sjednány osobní schůzky, při kterých rozhovory proběhly. Všichni respondenti mají složené zkoušky⁵² a aktivně se věnují sportovní kynologii, někteří se účastní závodů i na mezinárodní úrovni. Několik respondentů se věnuje i chovu pracovních plemen jako je německý a belgický ovčák. Z jejich dlouholetého působení a úspěchů v tomto oboru plyne, že jsou zkušení, mají o psech mnoho znalostí a jsou schopni s nimi systematicky pracovat tak, aby jejich vynaložené úsilí přineslo kýžené výsledky. Jeden z rozhovorů proběhl online formou, a to z důvodu pandemie covid-19. Domnívám se ale, že tato indispozice neměla na kvalitu rozhovoru žádný vliv a rozhovor byl plnohodnotný jako všechny ostatní.

⁵² V tabulkách uvedené zkratky v položce „Nejvyšší dosažená zkouška“ – viz podkapitola 1.5.1 a 1.5.2.

Tabulka 1 – Charakteristika respondentky č. 1

Jméno respondenta	Nikola
Věk	18 let
Nejvyšší dosažené vzdělání	základní vzdělání
Praxe ve sportovní kynologii	od dětství
Nejvyšší dosažená zkouška	IGP3, ZVV1
Plemeno psa	německý ovčák border kolie

Tabulka 2 – Charakteristika respondentky č. 2

Jméno respondenta	Alena
Věk	25 let
Nejvyšší dosažené vzdělání	vysokoškolské vzdělání
Praxe ve sportovní kynologii	10 let
Nejvyšší dosažená zkouška	Upr2
Plemeno psa	labradorský retrivr belgický ovčák malinois

Tabulka 3 – Charakteristika respondentky č. 3

Jméno respondenta	Andrea
Věk	22 let
Nejvyšší dosažené vzdělání	středoškolské vzdělání s maturitou
Praxe ve sportovní kynologii	od dětství
Nejvyšší dosažená zkouška	IGP3, ZVV3
Plemeno psa	německý ovčák belgický ovčák malinois

Tabulka 4 – Charakteristika respondentky č. 4

Jméno respondenta	Tereza
Věk	20 let
Nejvyšší dosažené vzdělání	středoškolské vzdělání s maturitou
Praxe ve sportovní kynologii	8 let
Nejvyšší dosažená zkouška	IGP3

Plemeno psa	zlatý retrívr německý ovčák belgický ovčák malinois
-------------	---

Tabulka 5 – Charakteristika respondentky č. 5

Jméno respondenta	Jana
Věk	25 let
Nejvyšší dosažené vzdělání	vysokoškolské vzdělání
Praxe ve sportovní kynologii	od dětství
Nejvyšší dosažená zkouška	IGP3, ZVV3
Plemeno psa	německý ovčák

Tabulka 6 – Charakteristika respondenta č. 6

Jméno respondenta	Milan
Věk	55 let
Nejvyšší dosažené vzdělání	středoškolské vzdělání s maturitou
Praxe ve sportovní kynologii	30 let
Nejvyšší dosažená zkouška	ZVV3
Plemeno psa	německý ovčák

2.6 Průběh sběru dat a zpracování dat

Výzkum byl veden za pomoci polostrukturovaných rozhovorů se psodvody, kteří se aktivně věnují sportovní kynologii. Před samotným zahájením rozhovorů jsem měla připravených několik otázek. Tyto otázky byly použity podle situace a reakcí respondentů. Záleželo, jak se jednotlivé rozhovory vyvíjely, a jak byly dotazované osoby sdílné. Některé otázky byly pozměněny či zcela vynechány, a to vždy v návaznosti na odpovědi dotazovaných. V průběhu šetření jsem reagovala na nastalé situace a pružně otázky přizpůsobila nebo se dotázala na další podrobnosti k danému tématu. Vždy záleželo, jak se daný rozhovor vyvíjel. Díky polostrukturovanému rozhovoru a volnosti, kterou nám tato metoda dovoluje, se dotazované osoby mohly velice podrobně rozhovořit i mimo mé otázky, a tak mě lépe zasvětit do problematiky z jejich čistě subjektivního pohledu. Někteří z respondentů se samostatně rozhovořili a z mnou položené otázky plynule přešli do vyprávění příběhů z jejich kynologického života. To mi velice pomohlo, abych

lépe pronikla do sportovní kynologie a pochopila, jaký je subjektivní vztah psovodů k jejich psům či jak vnímají samotný sport a vše, co je s ním úzce spjato.

S každým respondentem probíhal rozhovor odlišně a trval v rozmezí 30 až 90 minut. Část rozhovorů probíhala velice hladce a dotazovaní se samostatně rozhovořili na několik minut ihned po první položené otázce. Dva z rozhovorů byly pro mě, jako pro výzkumníka, poněkud náročné. Dostávalo se mi pouze strohých odpovědí a bylo velice těžké najít způsob, jak nasměrovat dotazované k více obsáhlejším odpovědím. Nakonec jsem při zpětném poslechu audio nahrávek a jejich přepisování s potěšením zjistila, že odpovědi jsou sice kratšího a strohého charakteru, nicméně jsou výstižné a svůj účel plnohodnotně plní.

Všechny rozhovory byly zaznamenávány na mobilní telefon za pomoci funkce audio záznamník, poté znovu poslechnuty a doslovně přepsány. Následně jsem si přepisy vytiskla, abych se v textu lépe orientovala. Ve výtiscích jsem si zaškrtovala, barevně podtrhávala a vyznačovala společné nebo podobné výpovědi respondentů. Dále jsem odlišně vyznačila části rozhovorů, kde se respondenti ve svých názorech rozcházelí nebo nahlíželi na problematiku z odlišného úhlu. Odpovědi, které by si přímo rozporovaly, se nevyskytly. Každý účastník pouze formuloval své odpovědi odlišně a dodal svůj subjektivní pohled. Kategorizovala jsem společné i odlišné znaky a dále jsem roztríděné odpovědi podle potřeby použila v bakalářské práci. Rozhovory jsem vedla a shromažďovala od prosince 2021 do března 2022, kdy jsem se snažila vyjít vstříc respondentům a jejich časovým možnostem. Přepisy rozhovorů v plném znění jsou k dispozici u autorky bakalářské práce.

2.7 Vlastní výzkumné šetření

Hlavní výzkumná otázka: Proč si lidé volí sportovní kynologii jako volnočasovou aktivitu?

V první fázi rozhovoru jsem zjišťovala, proč si lidé volí sportovní kynologii jako volnočasovou aktivitu. Zajímala jsem se o to, jak s tímto sportem začali a co mělo vliv na jejich rozhodnutí začít se naplno věnovat tomuto koníčku.

Tereza odpověděla: „*Kynologii jsem si vybrala, protože mám ráda zvířata a dřív jsem jezdila na koni. A vlastního koně bych nikdy neměla, takže jsem se toho vzdala a dohodla jsem se s rodičema, že mi pořídí psa.*“ Poté ještě doplnila: „*Ani*

jsem ve výsledku nevěděla, že to bude sportovní kynologie. Jenom tak nějak jsem se věnovala cvičení s retrívrem na cvičáku. Pak následovali další psi. A je to prostě, protože vždycky jsem se ochomýkala kolem zvířat a vždycky jsem chtěla mít nějakou tu aktivitu spojenou s tím zvířetem.“ Několik dotazovaných uvedlo, že se sportovní kynologii začali věnovat po vzoru svých rodičů. Respondentka Nikola odpověděla takto: „Já jsem si to úplně nezvolila. Spíš mě od začátku k tomu vedl táta. Vlastně úplně od malička. Byl to koníček spíš táty a mě to potom začalo bavit, takže jsem to začala dělat.“ S podobnou odpovědí přišla i Jana: „Já jsem si vybrala sportovní kynologii jako volnočasovou aktivitu kvůli tomu, že to dělali rodiče. Mamka má chovatelskou stanici německých ovčáků už přes 40 let, takže jsem k tomu měla blízko už od malička. Ale jsou mi obecně kompletně blízký veškerý zvířata. Ale samozřejmě ty psi asi ze všeho nejvíc právě tím, že jsem je měla furt od narození u sebe a byla s nima.“ I u Andreji hrálo velkou roli, že se kynologii a chovu psů aktivně věnovali její rodiče. Andrea: „Je to něco, co vlastně dělám od malička. Tak nějak to se mnou roste. A naplňuje mě to. Ta práce s těma psama je něco, co vlastně ke mně asi patří. Celá rodina jsme jezdili se psama po soutěžích, vždycky jsme měli doma psy, takže to se mnou tak nějak vyrostlo a fakt je to věc, kterou znám od roka nebo vlastně už od narození.“

U dotazované Aleny byla odpověď odlišná, protože v její rodině se nikdo výcviku nevěnoval. Alena měla snahu chodit se psem na cvičák, aby zvládl základní výcvik a byl ovladatelný. Až později, po tom, co se v roce 2012 zúčastnila tábora talentované mládeže, se sportovní kynologie Aleně zalíbila natolik, že se jí začala věnovat intenzivně a systematicky. Alena popsala své kynologické začátky takto: „V létě 2012 mě přihlásili na tábor talentované mládeže, kterej byl ve Starém Plzenci. A tam jsem teda jela, protože jsem si řekla, že cvičení mě baví, myslím si, že nám to docela jde, tak proč ne. A vlastně jsem tam jakoby přijela, na ten tábor, a tam jsem zjistila, co to teda je ta kynologie nebo sportovní kynologie. Co všechno se ten pes může naučit, co může dokázat a viděla jsem to propojení lidí s těma jejich psama, že tam ten vztah byl úplně jinej. A řekla jsem si, že to chci taky zkusit a vlastně tam mě to začalo motivovat k tomu, abych začala nějak víc cvičit a věnovat se tomu, zjišťovat si o tom nějaký věci a nějak do toho dát víc, než jsem do toho dávala do teď.“

Vedlejší výzkumná otázka č. 1: Co je největší motivací u tohoto sportu?

U této otázky pro mě bylo velice podstatné zjistit důvod, proč se lidé této aktivitě věnují, co je jejich hlavním motivem, zda je sportovní kynologie opravdu baví a naplňuje.

Tereza: *„Tak asi mě nejvíce motivuje, že nějakým způsobem mi to opravdu jde, že vidím dobrý výsledek na soutěžích a celkově vycvičenost těch mejch psů.“* Nikola se rozpovídala o odlišných přístupech k jednotlivým psům při výcviku, což jí na sportu fascinuje a baví: *„Každý pes potřebuje něco trochu jinýho a to mě baví, vymýšlet to, aby byl ten pes lepší a lepší, i když je někdy dost těžký přijít na ten správný způsob. A pak ty závody a zkoušky jsou jen takovej jako bonus k tomu, taková zábava a odměna.“* S tímto postojem Nikoli se ztotožňuje i Andrea. Alena vyzdvihla a jako hlavní motiv uvedla to, že vidí určitý posun ve výcviku: *„Hele nějakým způsobem mě naplňuje to, že vidím, jakoby že se posouváme a zlepšujeme. Takovej ten pocit toho, že to můžu posunout vždycky dál. Je to věc, která mě baví, baví i toho psa, jde nám to a posouváme to dál. Když potom jdeš na zkoušku a složíš úspěšně zkoušku, to je strašně fajn pocit z toho úspěchu. Je super jakoby vidět i takový to, že seš s tím psem propojená a že ten pes z toho má taky radost, když vidí, že máš i ty radost.“* Jana bez rozmyšlení uvedla, že považuje za velkou motivaci svého psa Reda: *„Motivací je pro mě Red. Je to pes, kterej mě motivuje sám od sebe. Určitě mám nějaký svoje osobní cíle, že v tom chci být úspěšná, naplňuje mě to a dávám tomu ten čas ráda. No a snažím se být čím dál tím lepší i vzhledem k tomu, že je to posledních pár let i moje práce. Mám hodně klientů, kterým pomáhám s výcvikem, mám hodně seminářů a vystupuju v pořadu v televizi. Takže to mě taky motivuje a chci být lepší. Ale jak jsem říkala, motivuje mě Red. To je prostě pes pro závody. Dokud člověk takovýho psa nemá, tak to asi nepochopí. On je pro mě neskutečnej motor. Když člověk ví, že má psa, kterej je dobrej a může bejt úspěšnej, je to srdcař a že to děláme pro sebe vzájemně, tak se motivujeme navzájem. Mě motivuje on tím, že ho to baví a já motivuju jeho stylem výcviku.“* Poté ještě Jana doplnila: *„Je to něco, co mě naplňuje, jinak bych to určitě nedělala.“*

Milan při svém rozhovoru vysvětlil, jak vnímá závody a zkoušky: *„Je fajn, když se dostaneme na závody nebo složíme zkoušku s dobrými body. Nazval bych to*

třešničkou na dortu, ale není to to hlavní, proč to dělám. Jako hlavní motivaci to určitě neberu.“

Vedlejší výzkumná otázka č. 2: Jak psovod vnímá sportovní kynologii v kontextu volného času?

V rozhovorech se respondenti na téma čas a volný čas velice rozhovořili a častokrát se ve svých názorech shodovali.

Jana věnuje psům svůj veškerý volný čas: *„Víceméně já všechnen čas věnuju psům. Nic kromě psů nemám. Bud' pracuju, což je taky práce se psama a klientama, a nebo se věnuju svejm psům a jejich tréninku.“* Poté ještě dodala, že má psy u sebe v bytě, a tak je s nimi až na výjimky opravdu celé dny: *„Já se psema už několik let bydlím v bytě. Celej svůj život přizpůsobuju psům. Ted' jsem si pořizovala dalšího psa, a tak jsem kvůli němu sháněla větší byt.“* Jana ke konci rozhovoru zmínila, kolik času zaberou tréninky psa: *„Je to dost individuální. Záleží na danym psovi, a taky co od výcviku člověk čeká. Pokud se chystám na závody, tak cvičím každé den, někdy i několikrát denně. Takže pokud chci závodit nebo složit zkoušku, tak minimálně hodinu denně trávím samotným tréninkem.“*

Tereza uvedla, že se snaží psy zapojit do svého života všude, kde to jde: *„Vlastně беру psy všude, kde je to možný. Když dělám něco na zahradě, tak jsou tam se mnou. V létě je беру s sebou na kolo, běhat nebo chodíme hodně plavat. Ted' dělám u celníků a chtěla bych časem ke psovodům, abych mohla trénovat a mít psy u sebe i v práci.“* Stejný přístup jako Tereza mají i ostatní respondenti. Všichni z dotazovaných se snaží psa zapojovat do svého života, jak nejvíce je to možné.

Alena pro změnu zmínila i své další koníčky, kterými tráví svůj volný čas mimo sportovní kynologii: *„Hraju počítačový hry, ale to až večer. Někdy taky zajdu s kamarádama někam ven do baru nebo do kina. A pak jsem si udělala nedávno takovej malinkej záhon na zahradě, protože studuju biologii, a tak tam trávím čas, klidně i hodiny, jsem tam ráda. Ale vlastně psy tam mám vždy s sebou. No a jinak na nic jinýho čas nezbejvá.“* I další respondenti se shodli, že věnují mnoho času psům a jejich výcviku. Domnívají se, že pokud chce být psovod opravdu úspěšný, tak musí věnovat tréninkům opravdu hodně času a úsilí.

Milan, který byl nejstarším respondentem, pohlíží na volný čas a kynologii takto: *„Není to jen volnočasová aktivita. Je to styl života nebo, jak bych to řekl. Když si pořídíš psa, musíš vědět, že to zabere hodně, hodně času. Ten pes potřebuje péči furt. Takže je to opravdu závazek, díky kterému musíš svůj život hodně přizpůsobovat tomu zvířeti. Není možný někam odjet a nechat psa doma, vždycky je potřeba vyřešit, jak o něj bude postaráno.“*

Vedlejší výzkumná otázka č. 3: Jaký je vztah psovodů k jejich psům?

V rozhovorech jsem se zaměřila na vztah psovodů k jejich psům. Mé otázky směřovaly k poněkud ožehavému tématu, a to zda respondenti při výcviku vždy citlivě přistupují ke psovi jako k živé bytosti, berou v potaz jeho limity a respektují jej.

Tereza odpověděla takto: *„Beru psa jako svoje dítě, když to tak řeknu. Je to kámoš a na závodech jsme rovnocenný tým.“* Dále se respondenti shodují, že sportovní kynologie bez zdravého a upřímného vztahu nejde dělat. Jana klade velký důraz na vztah člověka a psa při výcviku i mimo něj: *„Já celý výcvik zakládám na vztahu se psem. Na prvním místě mám psa jako parťáka do běžného života. Je pro mě důležitý, abych s ním vycházela i mimo ten sport, ten sport je jen aktivita navíc, která nám jde a baví nás.“* Andrea vysvětlila, jak je vztah důležitý v samotném výcviku: *„Je důležitý, aby se určitě ta dvojice našla a společně si rozuměla. Bez toho dobrého vztahu, si myslím, ta sportovní kynologie prostě nejde dělat. Dneska už je to tak vyšperkovaný, perfektní a vychytaný, že prostě aniž by ten pes měl toho psovoda opravdu rád, si myslím, že sportovní kynologie nejde dělat. To pouto a ten vztah tam opravdu musí být a pro mě psi znamenají fakt hodně moc.“* Dále Andrea přiblížila, jak přistupuje k výcviku a limitům jednotlivých psů. Zmiňuje, že každý pes je jiný a potřebuje zcela individuální přístup během tréninku: *„Koukám na hranice, který pes má. Každý pes má nějaký svoje limity, přes který nemůže jít, a to respektuju. Snažím se vymyslet formu tréninku takovou, aby mu vyhovovala. Je pro mě důležitý, aby pejsek při tréninku vrtěl ocasem a měl postavený uši, protože to je známka toho, že pes není ve stresu a cvičení ho baví. Takže tohle si opravdu hlídám a snažím se nastavit ten trénink tak, aby prostě fungoval a oboum nám seděl.“* I Alena zmínila důležitost individuálního přístupu a neopomněla ani to, že je potřeba reagovat na momentální stav psa: *„Když vidím, že není ten správný den, tak to*

prostě uděláme kratší, tak děláme kratší chůze, víc odměňuju a pořádně chválím, aby to psa víc bavilo.“

2.8 Výsledky výzkumného šetření

V této kapitole postupně porovnám a shrnu výzkumné otázky a odpovědi dotazovaných respondentů. Jeden z rozhovorů lze nalézt v textové formě v příloze. Ostatní rozhovory jsou k nahlédnutí u autorky práce.

U odpovědí na hlavní výzkumnou otázku, proč si lidé volí sportovní kynologii jako volnočasovou aktivitu, se objevilo více výpovědí. Nejčastější důvody, které vedou jedince k volbě sportovní kynologie jako volnočasové aktivity, jsou dle mého výzkumu následující. Velkou roli hraje, pokud se dotazovaný narodil do kynologicky orientované rodiny či se v jeho okolí vyskytuje někdo, kdo se touto aktivitou zabývá. V takovém případě dotazovaný začíná s výcvikem již v útlém věku a poté u něj zůstane i nadále. S tímto závěrem se ztotožňují čtyři dotazovaní respondenti.

Dalším důvodem, který byl nejčastěji zmíněn a bez kterého sportovní kynologii nelze dělat, je kladný vztah respondentů ke zvířatům. U několika respondentů docházelo k vnitřnímu konfliktu k jakému zvířeti se přikloní a začnou se věnovat jeho tréninku či chovu. Psa zvolili právě pro jeho rozmanité využití a učenlivost.

Poslední důvod, který byl zmíněn, je, že se dotazovaní začali věnovat základnímu výcviku, aby byl jejich pes lépe ovladatelný, a poté je sportovní kynologie zcela pohltila.

Při první vedlejší výzkumné otázce jsem směřovala své zkoumání k tomu, abych zjistila, co je pro psovody v tomto sportu největší motivací. Po zpracování rozhovorů vyplynulo, že za největší stimul a motivaci respondenti považují, když vidí posun ve výcviku a zlepšení jejich psů v provádění cviků. Tento motiv uvedli všichni dotazovaní. Baví je pozorovat, jak se posouvají, kam až se vypracovali. Velkým pohonem je pro ně i vidina toho, že mohou být ještě lepší a úspěšnější. V souvislosti se zkouškami a závody se respondenti shodují, že je to skvělé, když se daří, ale hlavní motiv to pro ně rozhodně není. Úspěchy na zkouškách či závodech považují za příjemný bonus a odměnu za vložený čas a energii. Při samotném výcviku je pro psovody, podle jejich slov, velice motivující, když vidí, že psa tréninky baví a má z nich radost.

U vedlejší výzkumné otázky vztahující se k vnímání sportovní kynologie v kontextu volného času jsem zjistila následující. Tři dotazovaní respondenti sdělili, že sportovní kynologie pro ně již není jen zálibou, ale už se stala i prací. Respondentka Tereza by ráda také svou profesní kariéru směřovala k psovodům u celní správy. Dále byla při výzkumu velká shoda v tom, že se všichni dotazovaní snaží trávit se psem co nejvíce času, i když to není zcela nutné. Zapojují své „čtyřnohé členy“ rodiny do aktivit jako je plavání, cyklistika, výlety, trávení času na zahradě či další aktivity, kde je možné mít psa s sebou.

S výjimkou dvou dotazovaných nemají respondenti jiné volnočasové aktivity než sportovní kynologii. Z jejich tvrzení vyplývá, že tento koníček zabere opravdu hodně času a pokud chce být psovod úspěšný, tak je nezbytné pilně trénovat a směřovat velkou část energie do výcviku.

Většina z dotazovaných uvedla, že se snaží veškerý volný čas, který mají, věnovat psům. Jejich každodenní život je přizpůsoben alespoň z části jejich „čtyřnohým svěřencům“. Samotná sportovní kynologie, pokud odečteme vycházky či péči, zabere i tak mnoho hodin týdně.

Poslední vedlejší výzkumná otázka byla orientována na vztah psovodů k jejich psům. Účastníci rozhovorů se shodli, že je při výcviku velice důležitý důvěrný a pevný vztah mezi psovodem a psem. Všech šest dotazovaných uvedlo, že mají psa především jako kamaráda a až poté jej vnímají jako sportovce či jedince vhodného k chovu. Nikdo z respondentů nezmínil žádné nepřiměřené praktiky, které by uplatňoval při výcviku či výchově psa. Z výzkumu vyplynulo, že přístup psovodů k jejich psům je ohleduplný a empatický. Všichni dotazovaní také uvedli, že uplatňují individuální přístup ke každému psu. Další shoda respondentů byla v názoru, že je důležité, aby byl člověk schopný hbitě reagovat na to, jak se pes v danou chvíli cítí a jak se projevuje.

Diskuse

Zhodnocení výsledků k hlavní výzkumné otázce: Proč si lidé volí sportovní kynologii jako volnočasovou aktivitu?

Z výpovědí respondentů lze vyvodit několik závěrů. Nejčastěji se začínají sportovní kynologii věnovat po vzoru svých rodičů či blízkých osob. Dalším důvodem je láska ke zvířatům, bez které by tato aktivita nešla naplno realizovat. S těmito dvěma důvody se ztotožňuji i já osobně. Pocházím z rodiny, kde se oba rodiče věnují kynologii. V minulosti to byla canisterapie a myslivost. V současné době se otec zaměřuje na sportovní kynologii a matka na převýchovu, socializaci, chov a výstavní předvádění psů. Vzhledem k této skutečnosti jsem v úzkém kontaktu s kynologií již od dětství a celý život mě doprovází psi. Stejně jako respondentka Tereza jsem se chtěla i já věnovat jezdeckví, ale pořízení koně je pro mnoho rodin takřka nereálné a ani u nás tomu nebylo jinak. Proto jsem se uchýlila zpět ke psům a myslím, že volba byla správná. Pořízení psa a následná péče o něj je méně náročná, a to jak finančně, tak fyzicky. Další nespornou výhodou je manipulace se psem. Psa je možné chovat doma, převézt jej autem či ho brát s sebou na různá místa.

Poslední zmíněný důvod byl, že respondenti začínali základním výcvikem, který provozovali, aby byl jejich pes lépe ovladatelný v běžném životě. Z vlastní praxe mohu potvrdit, že se mnoho pejskařů začne věnovat systematickému výcviku po tom, co navštíví kynologické cvičiště a zjistí, jak je tento sport zábavný.

Zhodnocení výsledků k vedlejší výzkumné otázce č. 1: Co je největší motivací u tohoto sportu?

Cílem bylo zjistit, jestli se nejedná pouze o způsob, jak vydělat peníze skrze dobře vycvičeného psa a následný chov, či neberou respondenti sportovní kynologii jako pouhé vyplnění volného času, který nemají jak jinak využít.

U této otázky se všichni dotazovaní shodli, že je pro ně největší motivací, když vidí pokroky ve výcviku. Mnohé dotazované také motivuje samotný pes tím, co z něj vyzařuje při práci a že se při výcviku projevuje radostným chováním. Podle jejich slov je sportovní kynologie opravdu naplňuje a svůj čas této aktivitě věnují s potěšením. Bylo pro mě překvapením, že žádný ze psůvodů nezmínil na prvním místě, ve spojení s motivací, závody a zkoušky. V důsledku je to dobré zjištění,

protože z něj lze vyvodit, že nevnímají psa pouze jako nástroj k úspěchu. Na tuto problematiku ve své knize naráží i Mach.⁵³ Stává se, že lidé jsou tak motivováni a zaslepeni úspěchem, že pohlíží na psa jako na „stroj“. Poté jde vztah psa a psovoda stranou, jde jen o dosažení co nejlepších výsledků, a to i na úkor limitů psa. Bohužel se ve sportovní kynologii najdou i takoví psovodi, ale to už pak není volnočasová aktivita, jakožto spíš práce, a pes je používán jako nástroj pro získání peněz. Tento přístup rozhodně není v pořádku a na závodech a dalších soutěžích by měl být nějak limitován, což se bohužel neděje v dostatečné míře.

V mém osobním kynologickém životě byl pro mne vždy největší motivací příjemně strávený čas, čas strávený společně se psy. A pokud jej lze využít tak, že je z toho zábava pro mne i psa, je to zcela ideální kombinace. Když vidím, jak psa výcvik baví, že se na něj těší a má radost, tak mi to přináší jen příjemné pocity a vlastně si tím i „dobívám energii“. Určitou motivaci pro mě představují i závody a zkoušky. Především ale závody, a to z důvodu, že si zde „poměříme síly“ s ostatními závodníky. V případě, že se zadaří a jsem se svým psem úspěšná, je to nový impuls k dalšímu tréninku a postupu na vyšší a náročnější úroveň. Pokud se zrovna nedaří, neberu to jako tragickou událost. Nahlížím i na neúspěch pozitivně, vždy se snažím z nezdaru vytěžit co nejvíce a vyvarovat se podobných chyb. Zkrátka zapracuji na tom, co nebylo ideální a mohlo by být lepší.

Zhodnocení výsledků k vedlejší výzkumné otázce č. 2: Jak psovod vnímá sportovní kynologii v kontextu volného času?

Při této vedlejší výzkumné otázce jsem se ještě před samotným zahájením výzkumu zamyslela, zda vůbec lze sportovní kynologii vymezit pouze na určitý čas. Při zálibách jako je fotbal, tenis, tanec či malba, není problém věnovat se této zálibě pouze párkrát do týdne několik hodin či aktivitu na nějakou dobu zcela vypustit ze svého programu. U sportovní kynologie je to, řekla bych, poněkud složitější, ne-li nemožné. Celou situaci ztěžuje to, že je zde hlavním aktérem pes, tedy živá bytost, a tak nelze opomenout nezbytnou péči. Samotný výcvik lze samozřejmě vynechat, ale veterinární péči, krmení, česání, venčení a další nezbytné povinnosti úzce spjaté s pořízením psa nelze nijak omezit či dokonce zcela zanedbat. Hrušovský ve své knize podrobněji popisuje péči o psa a nastiňuje zde

⁵³ MACH, L. *Šťastný pes aneb cvičíme hlavou.*

časovou náročnost tréninku. Dále neopomíjí péči o kotec či jiné místo, kde máme psa umístěného. Zde je potřeba provádět pravidelný úklid a dezinfekci, což taktéž zabere mnoho času.⁵⁴ Můj předpoklad a vlastní zkušenost se v rozhovorech potvrdily. Tato záliba je časově velmi náročná a nelze ji vztahovat pouze na volný čas. S pořízením psa přibude člověku mnoho nových povinností a řadu z nich nelze vynechávat.

Důvodem, proč sportovní kynologie zabere tolik času, je, že neučíme něco pouze sebe, ale učíme něco nového hlavně psa. Každý pes je jiný, a tak je potřeba stále vymýšlet nové postupy a metody, které na daného psa budou platit. Tento proces je poměrně zdoluhavý a náročný. Občas se také stává, že musíme psa přeučit špatně nebo nepřesně prováděný cvik. Přeučení je velice komplikovaný proces, složitější a náročnější, než když se pes učí od začátku cvik správně.

Dotazovaní často uváděli, že věnují veškerý svůj volný čas psům a snaží se své čtyřnohé kamarády zapojit i do aktivit mimo kynologický výcvik. Čtyři z dotazovaných uvedli, že mimo sportovní kynologii nemají žádný jiný koníček. To jen potvrzuje skutečnou náročnost této volnočasové aktivity, mou domněnku a zkušenost.

Zhodnocení výsledků k vedlejší výzkumné otázce č. 3: Jaký je vztah psovodů k jejich psům?

Vztah člověka a psa je rozsáhlé téma a každý psovod má se svým psem velmi specifické pouto. Díky výcviku se vztah prohlubuje, ale nesprávným výcvikem může být i narušen a poté je velice těžké znovu vybudovat harmonický a zdravý vztah, který bude plně funkční. V dnešní době se při honbě za úspěchem často opomíjí fakt, že pes je živá bytost. Otázkou pro mě bylo, zda psovodi ke psům přistupují s patřičnou úctou a neberou tyto tvory pouze jako nástroj k úspěchu či dokonce k zisku peněz z jejich chovu. Odpovědi na tuto otázku mě velice zajímaly, protože jsem se bohužel několikrát setkala na různých cvičištích či na závodech s ne příliš vhodným chováním psovodů vůči psům.

Z odpovědí jednoznačně vyplynulo, že dotazovaní vnímají své psy jako členy rodiny. Nahlíží na ně s úctou a chovají se k nim s respektem, jaký si rozhodně zaslouží. U žádného rozhovoru jsem nezaznamenala ani náznak toho, že by některý

⁵⁴ Srov. HRUŠOVSKÝ, J. a kol. *Pes a jeho výcvik*, s. 266.

z respondentů zacházel se svým psem necitlivě nebo že by považoval psa za prostředek k dosažení úspěchu na soutěžích.

Všichni dotazovaní odpověděli, že se vždy ohlíží na to, jak pes výcvik prožívá a jak se jim v danou chvíli jeví. Nikdy jej nenutí do něčeho, co by pes nechtěl plnit. Vnímají psa jako člena rodiny, kamaráda a chovají k němu respekt, který si zaslouží. Bez takového vztahu, dle jejich slov, nebude pes vyjadřovat upřímnou radost a nebude mít veselý projev, který je při předvádění na soutěžích vyžadován.

Jsem velice ráda, že z výzkumu mohu vyvodit takový závěr, který říká, že je v tomto sportu stále velké množství osob, které nestaví své osobní ambice před komfort a limity psa. Vyjádřím-li svůj osobní postoj ke vztahu mezi psovodem a psem, tak se zcela ztotožňuji s dotazovanými. Psa vnímám v první řadě jako živou bytost a jako takovou je jí třeba respektovat. Při výcviku je velice důležité rozlišit, zda pes odmítá daný cvik splnit pouze z rozmaru, nebo je za jeho postojem ukryt hlubší důvod, který mu ve splnění brání. Je tedy velice důležitý individuální a dostatečně empatický přístup k výcviku a to, aby psovod svého psa důvěrně znal. Psovod vždy musí pružně a rychle reagovat na aktuální psychický stav psa, který se může měnit z vteřiny na vteřinu. To je vlastně také to, co je pro mě velice přitažlivé a fascinující na práci se zvířaty. Nikdy člověk nemůže zcela předpovědět reakci a počín zvířete.

Tuto výzkumnou otázku bych tedy zakončila tím, že jsem potěšena a mile překvapena. Těmito odpověďmi nebyly potvrzeny mé obavy, které nastiňuje ve své knize i Mach. Uvádí zde, jak jsem již zmiňovala výše, že někteří majitelé psů se chovají necitlivě, ba dokonce jejich počiny hraničí s týráním zvířat.⁵⁵

⁵⁵ Srov. MACH, L. *Šťastný pes aneb cvičíme hlavou*, s. 17.

Závěr

V této bakalářské práci byly shrnuty poznatky a srozumitelně vyzdvihnuty důležité informace o sportovní kynologii, její organizaci na území České republiky a bylo stručně vysvětleno, k čemu slouží zkušební řády. Vzhledem ke studovanému oboru pedagogika volného času, díky kterému tato bakalářská práce vznikla, byla zahrnuta do teoretické části kapitola o nevšedním letním dětském táboru zaměřeném právě na sportovní kynologii.

Teoretická část bakalářské práce vycházela z dostupné odborné literatury či validních internetových zdrojů. Praktická část bakalářské práce popisuje, proč si lidé volí sportovní kynologii jako volnočasovou aktivitu, jaký je vztah psovodů k jejich psům, co psovodi vnímají jako největší motivaci v tomto sportu a také, jak je sportovní kynologie psovody vnímána v kontextu volného času.

Pro zpracování praktické části jsem použila kvalitativní výzkum, metodu dotazování a techniku polostrukturovaného rozhovoru. Rozhovory jsem vedla celkem se šesti respondenty, kteří se věnují sportovní kynologii již řadu let.

Myslím si, že zpracování této bakalářské práce může být velice přínosné pro osoby, které zvažují pořízení psa či psa již vlastní a láká je sportovní kynologie.

Seznam použitých zdrojů

Literatura:

HARTL, K. *Člověk a pes*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986. ISBN 28-037-86.

HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-246-0030-7.

HRUŠOVSKÝ, J. a kol. *Pes a jeho výcvik*. 2. doplněné a přeprac. vyd. Praha: Naše vojsko, 1990. ISBN 80-206-0091-4.

MACH, L. *Šťastný pes aneb cvičíme hlavou*. 1. vyd. Zlín: GRASPO CZ, 2021. ISBN neuvedeno.

MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1362-4.

PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

ŠVARŤÍČEK, R.; ŠEĐOVÁ, K. a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

VÁŽANSKÝ, M. *Základy pedagogiky volného času*. 2. dopl. vyd. Brno: Print-Typia, 2001. ISBN 80-86384-00-4.

Internetové zdroje:

Cz-pes. *Zkušební řád ovladatelnosti a základní upotřebitelnosti* [online]. 2001–2013. [cit. 2022–03–09]. Dostupné na: WWW: <<http://www.cz-pes.cz/zkusebni-rad-zop-zup.php>>. ISSN 1801-920X.

Cz-pes. *Zkušební řád pro sportovní výcvik psů v České republice* [online]. 2002. [cit. 2022–03–09]. Dostupné na: WWW: <<http://www.cz-pes.cz/zkusebni-rad-nzr.php>>. ISSN 1801-920X.

Českomoravská kynologická unie. *Sportovní kynologie* [online]. 2010. [cit. 2022–03–09]. Dostupné z: WWW: <<https://www.cmku.cz/cz/detail-clanku/sportovni-kynologie-82>>.

Český klub německých ovčáků. *Podmínky chovnosti* [online]. 2020. [cit. 2022–03–15]. Dostupné z: WWW: <http://www.ceskyklub-no.cz/podminky-chovnosti_12>.

Schäpermeier, W.; Diegel, G. et al. *Mezinárodní zkušební řád pro sportovní výcvik psů* [online]. 2019. [cit. 2022-03-09]. Dostupné na: WWW: <<https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=http%3A%2F%2Fwww.msks.cz%2Fwcd%2Fdocs%2Fzkusebni-rady%2Ffigp-plna-verze-pro-web-final-2019.docx&wdOrigin=BROWSELINK>>.

Sportovni-kynologie. *Obrana* [online]. 2021. [cit. 2022-03-09]. Dostupné na: WWW: <<https://www.sportovni-kynologie.cz/sportovni-kynologie/obrana/>>.

Sportovni-kynologie. *Stopa-pachové práce* [online]. 2021. [cit. 2022-03-09]. Dostupné na: WWW: <<https://www.sportovni-kynologie.cz/sportovni-kynologie/stopa-pachove-prace/>>.

VÁVRA, M. Město Starý Plzenec. *Základní kynologická organizace Starý Plzenec* [online]. 2019. [cit. 2022-03-24]. Dostupné na: WWW: <<https://www.staryplzenec.cz/volny-cas/spolky-a-sdruzeni/seznam-sportovnich-oddilu-2/zakladni-kynologicka-organizace-stary-plzenec-1016cs.html>>.

Webfordog. *Vysvětlení pojmů* [online]. [cit. 2022-03-01]. Dostupné na WWW: <<https://www.webfordog.cz/clanky/vysvetleni-pojmu/34-co-je-to-fci/>>.

Seznam příloh

Příloha I. Přepis rozhovoru s respondentkou Terezou

Příloha

Příloha I. Přepis rozhovoru s respondentkou Terezou

Celý rozhovor je přepsán doslovně, obsahuje tedy nespisovné formulace a hovorová slova.

Já: Takže, první otázka: Proč sis zvolila sportovní kynologii jako volnočasovou aktivitu?

Respondentka: A mám ti teda odpovědět, jak to vidím? Jo? Kdyžtak se doptáš?

Já: Ano, tvůj osobní názor na to. Prostě mi řekni, jak to vidíš a vnímáš.

Respondentka: Kynologii jsem si vybrala, protože mám ráda zvířata a dřív jsem jezdila na koni. A vlastního koně bych nikdy neměla, takže jsem se toho vzdala a dohodla jsem se s rodičema, že mi pořídí psa. No, takže jsem se začala věnovat psovi a cvičit s ním. Ani jsem ve výsledku nevěděla, že to bude sportovní kynologie. Jenom tak nějak jsem se věnovala cvičení s retrívrem na cvičáku. Pak následovali další psi. A je to prostě, protože vždycky jsem se ochomýkala kolem zvířat a vždycky jsem chtěla mít nějakou tu aktivitu spojenou s tím zvířetem. Prostě jako nic moc jinýho mě nezaujalo asi natolik, aby jsem to dělala no (smích respondentky). Nevím, co k tomu víc říct.

Já: A proč zrovna tento psí sport? Proč zrovna sportovní kynologie?

Respondentka: Hmm, tak to je těžký (smích respondentky). Prostě od začátku jsem chodila na cvičák, kde se ta sportovka⁵⁶ dělala a měla jsem kamarády u sportovky. Asi jsem se nedostala k ničemu jinýmu, nezkusila jsem si nic jinýho, co by mě bavilo. Jako ani jsem o to nestála, protože mě to prostě hned bavilo. Takže je to takový jako nic moc odpověď. Prostě jsem šla na cvičák, tam se dělala sportovka, tak jsem začala dělat sportovku a už dál jsem se o to nějak nezajímala.

Já: Proč třeba nezměníš koníček? Proč v tom pokračuješ?

Respondentka: Tak asi, protože se tam dělá stopa, poslušnost, obrana. Je tam jako víc odvětví, že prostě neděláš furt jenom to samý. Třeba u agilit vlastně furt skáčeš překážky, furt trénuješ ten parkur, furt je to ta trasa, ty skoky. A u tý kynologie je to takový, že prostě „nemáš“ den na poslušnost, tak jdeš na stopu, nechce se ti na

⁵⁶ Hovorové slovo pro označení termínu sportovní kynologie.

stopu, tak jdeš na poslušnost. Děláš tam i tu obranu. Je to takový víc zajímavý. Takže mě baví, že je to dost různorodý.

Já: A máš ještě nějaké jiné koníčky mimo sportovní kynologii?

Respondentka: Asi ne. Nemám (smích respondentky).

Já: Takže se čistě věnuješ jenom sportovní kynologii ve svém volném čase? Věnuješ tomu veškerý svůj volný čas?

Respondentka: Jo!

Já: A co tě motivuje k tomu, že v tom pokračuješ? Co je pro tebe největší motivací u sportovní kynologie?

Respondentka: Tak asi mě nejvíce motivuje, že nějakým způsobem mi to opravdu jde, že vidím dobré výsledky na soutěžích a celkově vycvičenost těch mejch psů. A asi by to bylo hodně těžký změnit, protože, když už máš toho psa, tak je to závazek na strašně dlouho. Nejde jen tak od toho odejít. Jedině, když ten pes zestárne a ty už si nepořídiš žádnýho, tak možná pak to změníš. Ale stejně si radši pořídíš dalšího a pokračuješ v tom, když tě to baví a jde ti to. Nikdy jsem asi nepřemejšlela nad tím, že bych to chtěla změnit. Jako někdy je to hodně náročný časově, finančně i psychicky, ale asi mě to naplňuje natolik, že mi to za to stojí.

Já: Takže si nedokážeš představit, že bys začala dělat něco jiného a s kynologií skončila?

Respondentka: Teď asi ne. Asi ne, no.

Já: A jak vnímáš svůj vztah k psovi?

Respondentka: Hodně ho беру jako parťáka. Jako kámoše, ve kterým vidím oporu, třeba na závodech a tak. Jsme prostě tým. Asi jednoho psa, co teď mám, беру možná ještě jako víc, už ho беру extrémně. Protože je se mnou doma a je takovej rozmazlenej. Jsou to extrémně silný vztahy, který máme s těma psama. Beru psa jako svoje dítě, když to tak řeknu. Je to kámoš a na závodech jsme rovnocenněj tým. Takže tak, nevím, co k tomu víc říct.

Já: A třeba, když míříš k nějakým úspěchům, zkouškám, závodům, tak vždycky koukáš na to, jak se ten pes cítí, jak to prožívá? Jdeš někdy přes nějakou hranici, abys ho třeba nutila do něčeho?

Respondentka: Myslim si, že nejdu. Můžu dát příklad. Když jsme byli na závodě před dvěma roky, tak bylo docela teplo a na poslušnosti se mi nepovedla překážka. Jakoby na tom oficiálním tréninku. Fena se mi o to vlastně trošku bouchla. Já jsem

si pak vylosovala číslo tak, že jsem vlastně hned druhý den šla na plac. A já jsem se toho strašně bála a nevěděla jsem, jak to bude. No a bylo to hrozný! Ona tu poslušnost nějak odešla, teda tu první část. Ale ty překážky měla strašný a viděla jsem na ní strašnej stres a všechno. Samozřejmě v té chvíli jsem to neukončila, protože už jsi rozjetá a je ti to i takový blbý před těma lidma. Nebylo to zas takový, že by se tam hroutila a chtěla utýct, to ne. Ale věděla jsem, že je jí to fakt nepříjemný, že to vlastně ve výsledku dělá fakt jen kvůli tomu, že to chci já. A když jsem pak odcházela po verdiktu z toho placu pryč, tak jsem skoro brečela. No, vlastně jsem i fakt brečela, protože to bylo fakt strašný. Ten pocit, že toho psa nutíš něco dělat a vidíš, že nechce. Takže to vnímám asi takhle. V tu chvíli jsem to neukončila, ale kdybych viděla, že fakt nechce, tak to ukončím. Od toho je tam i ten rozhodčí, že by to správně měl ukončit. A vnímám to tak, že ty psy hodně respektuju. Hlavně v tom tréninku, snažím se ten trénink udělat tak, aby pak na tom závodě se nic nestalo. Vlastně s tou čubou jsem teď byla na světě a úplně v pohodě. Jen ten jeden nepovedený trénink.

Já: Chápu. Mně se moc líbí ten tvůj přístup. Ještě bych se chtěla zeptat. Jak vnímáš sportovní kynologii v kontextu volného času?

Respondentka: Určitě to vnímám jako něco víc než jen trávení volného času. Já tím prostě žiju. Ten volnej čas je pro mě takový těžký říct. Říct, že se tomu věnuju ve svém volným čase. Já vlastně veškerej čas, kterej můžu, tomu věnuju. Vlastně беру psy všude, kde je to možný. Když dělám něco na zahradě, tak jsou tam se mnou. V létě je беру s sebou na kolo, běhat nebo chodíme hodně plavat. Teď dělám u celníků a chtěla bych časem ke psodům, abych mohla trénovat a mít psy u sebe i v práci. A během toho třeba bude možnost si tam ty své psy vzít vyvenčit a cvičit a věnovat se jim. Takže to asi vnímám tak nějak jako svůj život. No a vlastně my s přítelem jako nic moc jinýho neděláme, než že jsme s nima. Jasně, když jedeme do kina, tak jsou teda doma, ale to je jednou za měsíc (smích respondentky).

Já: To je zajímavý. To jsem netušila, že děláš takovou práci. Takže tě práce se psy a sport se psy opravdu baví a není to jenom, když nemáš co dělat, tak se jdeš věnovat sportovní kynologii a psům?

Respondentka: Ne, trávím tak čas ráda a baví mě to.

Já: Ty jsi tam mluvila o tom jednom pejskovi, že je rozmazlený. Takže nemáš ke všem psům stejný vztah?

Respondentka: Jako mám, ale jelikož bydlím s rodičema, tak prostě ten jeden, jak je ten pes furt s tebou, tak ho vnímáš víc. A já nemám možnost mít u rodičů všechny doma. Kdybych měla tu možnost, tak mám všechny doma. Jak jsem říkala, všechny vnímám tak nějak jako své děti. Ale jelikož on byl štěně, když byla zima a nechtěla jsem ho nechat jako štěně venku ve sněhu, tak jsem si doma vydupala, že bude doma. Od té doby je doma. Už mu je rok a půl, mohl by být dávno venku, ale tím, jak ke mně hodně přilnul, tak ho chci u sebe. Když jsem před lety bydlela právě s Limetou u táty, tak jsem jí měla doma v bytě a vlastně jsem jí vnímala úplně stejně, protože se mnou spala, byla se mnou furt. A vlastně bylo to úplně to samý jako teď s tím psem. Ale myslím si, že ten vztah mám se všema stejnej. Nějak ho neupřednostňuju, třeba že by dostal víc pamlsků (smích respondentky).

Já: A když jsi zmínila ty rodiče. Oni také cvičí nebo ty jsi jediná z rodiny, kdo se věnuje výcviku?

Respondentka: Táta před hodně lety cvičil, ale spíš záchranařinu. Už se tomu strašně dlouho nevěnuje. Ale samozřejmě mě všichni strašně moc podporují a fakt jsou rádi, že to dělám a mám úspěchy. Už přežili i to, že mám další dva psy doma navíc a tak (smích respondentky).

Já: A myslíš si, že to, že taťka dříve cvičil, mělo vliv na to, že jsi začala i ty?

Respondentka: Nejsem si jistá. Já s ním právě nežiju. Mám rozvedený rodiče.

Já: Jasný, chápu. A jak je časově náročná ta sportovní kynologie?

Respondentka: Tak myslím si, že vrcholově, když to chce člověk dělat, tak že musí každý den s tím psem aspoň jednu disciplínu udělat. Třeba jeden den se jde jen na procházku, ale jinak každý den trénink. Samozřejmě taky záleží na psovi.

Já: A běžně se každý den trénuje jedna ta disciplína nebo i všechny?

Respondentka: Osobně dělám jednu. Je to takový jako i pro toho psa lepší, že ho neunavuješ. Ale samozřejmě se můžou trénovat všechny, klidně i tři. Někdo to tak dělá, já to nedělám, já trénuju každý den jednu disciplínu. A teda taky záleží, jestli máš před závodama nebo je do závodů ještě dlouhá doba.

Já: A máš to nějak rozdělené, že třeba jedeš furt dokola, jako poslušnost, stopy, obrana a pak zase začínáš poslušnost, stopy, obrana nebo podle nálady?

Respondentka: Jak jsem říkala právě. Je to takový, že když se ti třeba nechce na stopu, tak jedeš radši na poslušnost. Samozřejmě, snažim se, aby každý tejdenn byla minimálně jedna ta disciplína aspoň jednou. Takže jdu třeba dvakrát na stopu,

tříkrát na poslušnost a jednou na obranu. Pak třeba jednou jen na procházku, že je jeden den volno, protože to je taky potřeba. Nebo taky záleží, jaký den má zrovna ten pes. Když vidím, že je unavenější, tak dám volno a nebo třeba stopu, kde nemusí běhat a skákat.

Já: Jasný. A asi to obnáší i nějakou péči kolem toho psa, že se o něj musíš starat, tak jestli bys ještě řekla něco k tomu?

Respondentka: Jo, tak určitě. Myslím si, že v poslední době se pes začíná brát víc jako sportovec, což je podle mě dobře. Takže se snažíš tomu psovi zajistit nějakou fyzioterapii nebo prostě jako nějakou péči o ten jeho pohybový aparát. Já třeba chodím na Dornovku⁵⁷ s nima. A pak samozřejmě se snažíš zvedat tu jejich fyzickou aktivitu. Teda aktivitu nemyslím, jak se tomu říká?

Já: Výkonnost? Kondici?

Respondentka: Ano. Tak s ním třeba chodím plavat v létě nebo na podzim třeba na kolo. A pak samozřejmě údržba srsti, krmení a veterinář. No a nevím co ještě (smích respondentky).

Já: Tak to by bylo asi vše. Chtěla bych ti moc poděkovat a ať se daří.

⁵⁷ Hovorové slovo pro označení termínu Dornova metoda – tj. jemná manuální terapie.

Abstrakt

TOČÍKOVÁ, L. Sportovní kynologie jako volnočasová aktivita. České Budějovice 2022. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce doc. MgA. Stanislav Suda, Ph.D.

Klíčová slova:

sportovní kynologie, pes, volný čas, kynologie, sport

Předkládaná bakalářská práce se orientuje na sportovní kynologii. První část bakalářské práce se zabývá teoretickým vymezením pojmu sportovní kynologie a volný čas. Dále se práce zaměřuje na etologii psa a organizaci sportovní kynologie na území České republiky. První kapitola je dále věnována disciplínám sportovní kynologie, zkušebnímu řádům a tábora talentované mládeže.

Druhá část práce je věnována kvalitativnímu výzkumu, při němž byly získány informace pomocí rozhovorů se psovody. Rozhovory byly vedeny tak, aby vyplynuly cenné údaje o tom, proč si lidé volí tento sport jako volnočasovou aktivitu, jak vnímají svůj vztah se psem, co je pro ně motivací v tomto sportu a jak vnímají sportovní kynologii v kontextu volného času.

Abstract

Sport Cynology as Leisure Activity

Key Words:

dog, cynology, sport, sport cynology, leisure

Presented bachelors thesis focuses on sport cynology. The first part of the bachelor thesis deals with the theoretical definition of the concept of sport cynology and leisure. Then the thesis focuses on the ethology of the dog and the organization of sport cynology in the Czech Republic. It also discusses the disciplines of sport cynology, testing schedules and the camp for talented adolescents.

The second part of the thesis is devoted to qualitative research, in which information was obtained through interviews with handlers. The interviews were conducted to obtain valuable data on why people choose this sport as a leisure activity, how they perceive their relationship with their dog, what motivates them in this sport and how they perceive sport cynology in the context of leisure.